

Handläggare
Eric Tedesjö
08-508 264 64**Till**
Exploateringsnämnden
2026-08-27

Regeringsuppdrag Utredning om förenklningar vid åtgärder på det nationella och regionala vägnätet. Svar på remiss

Förslag till beslut

1. Exploateringsnämnden beslutar att godkänna kontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen.
2. Exploateringsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Thomas Andersson
FörvaltningschefAnders Jonsson
Avdelningschef

Sammanfattning

Trafikverket har fått i uppdrag av regeringen att, i dialog med Boverket, utreda möjligheten och lämpligheten att införa ett undantag i väglagen (1971:948) som innebär att en vägplan inte behöver upprättas för åtgärder på statliga vägnätet om kommunen har detaljplanelagt åtgärden. Exploateringskontoret delar i allt väsentligt remissförslaget, men ser också ett par potentiella risker som handlar om tänkbara situationer där staden och Trafikverket inte skulle vara överens om en vägåtgärd. Problemen borde vara hanterbara genom utökande skrivningar i väglagen (1971:948).

Exploateringskontoret
StadsmiljöFleminggatan 4
Box 8189
104 20 Stockholm
Telefon 08-508 264 64
Växel 08-508 276 00
eric.tedesjo@stockholm.se
exploateringskontoret.expl@stockholm.se
Org nr 212000-0142
start.stockholm

Remissen

Exploateringsnämnden har fått Trafikverkets rapport ”Regeringsuppdrag Utredning om förenklingar vid åtgärder på det nationella och regionala vägnätet” på remiss från kommunstyrelsen, dnr KN2026/595, för yttrande senast den 1 september 2026.

Trafikverket har fått i uppdrag av regeringen att, i dialog med Boverket, utreda möjligheten och lämpligheten att införa ett undantag i väglagen (1971:948) som innebär att en vägplan inte behöver upprättas för åtgärder på det nationella och regionala vägnätet om kommunen har detaljplanelagt åtgärden. Undantaget ska gälla under förutsättning att åtgärden dels är av mindre omfattning, dels utförs inom sammanhängande bebyggelse samt enbart har lokal påverkan på trafiksystemet.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av avdelningen stadsmiljö.

Exploateringskontorets synpunkter

Exploateringskontoret kan slå fast att det statliga vägnätet inom Stockholms stad är litet i förhållande till det samlade utbudet av gator och vägar. Trafikverkets väghållaransvar består i huvudsak av Essingeleden, Södra- och Norra länken, E4 och delar av Riksväg 73 (Nynäsvägen) och tillhörande trafikplatser. Det är således några av de vägar med högst trafikbelastning i staden, och som stundtals har tydliga framkomlighetsproblem.

Exploateringskontoret delar i allt väsentligt förslaget om att en vägplan inte ska behöva upprättas för åtgärder på det nationella och regionala vägnätet om kommunen har detaljplanelagt åtgärden. De dubbla planeringsprocesserna som sker idag skapar komplikationer i planhanteringen, vilket remissunderlaget mycket riktigt lyfter fram, och med omotiverad byråkrati som konsekvens. För medborgare som vill följa och påverka en planeringsprocess för en vägutbyggnad föreligger också otydlighet när kommunen och staten bedriver parallella planeringsprocesser med snarlika underlag och dubbla samrådsprocesser.

Exploateringskontoret ser dock att det finns åtminstone två möjliga utmaningar med att Trafikverket endast skulle behöva detaljplanestöd för mindre vägåtgärder.

Inom Stockholms stad finns flera geografiska områden som är planlagda långt före PBL, där planbestämmelserna är generösa och inte reglerar användningen av området mer än i allmänna termer. Det finns bl.a. ett antal ytor i Stockholms stad som sedan 50 år eller mer är planlagda som trafikområde och där diverse trafikåtgärder sannolikt kan genomföras utan att ny detaljplan upprättas. Ett scenario är att Trafikverket på en plats som är planlagt som trafikområde vill genomföra lokala vägåtgärder som inte nödvändigtvis ligger i linje med stadens ambitioner vid en viss plats. Det ligger i farans riktning att Trafikverket med planstöd i någon av dessa äldre planer t.ex. skulle kunna bygga ut sin trafikanläggning med justerade eller helt nya vägavsnitt som tex. en ny av- och påfart. Det finns en potentiell risk för att staden på det här viset tappar rådighet över både markanvändning och trafiksituation i det lokala vägnätet. I remissunderlaget behandlas också lokala trafikeffekter som något underordnat, men i en storstadsmiljö kan dess effekter vara omfattande och omdanande för platsen i fråga. I Trafikverkets utredning föreslås en justering i väglagens §10, *”En åtgärd på en befintlig väg ska inte anses vara byggande av väg om berörda fastighetsägare eller innehavare av särskild rätt skriftligen medgett att mark eller annat utrymme får tas i anspråk”*. Exploateringskontoret anser att det behöver bli tydligare i väglagen att det ska finnas en ömsesidig ambition mellan kommunen och staten för att kunna genomföra en vägåtgärd.

En annan otydlighet som behöver klaras ut inom ramen för utredningen är var ansvaret för, och finansieringen av, utredningskostnader ska hamna. I de fall en planerad vägåtgärd har planstöd kommer ändå ett antal utredningar att behöva göras utöver de som kommer som en direkt konsekvens av vägbygget. Miljö- och trafikfrågor är exempel på faktorer som behöver utredas inför byggnation, men som ligger utanför den fysiska vägåtgärden och som i hög grad påverkar omgivningen. Utan upprättande av vägplan och med befintligt detaljplanestöd så finns inte heller någon planbeställare. Med detta följer en otydlighet var utredningskostnader hamnar. Remissunderlaget behandlar främst situationer med nya detaljplaner och ömsesidiga intressen. Exploateringskontoret saknar en inblick i extraordinära situationer som kan uppstå likt ovan nämnda. Remissunderlaget behandlar förvisso kostnadsaspekten, men kunde bli tydligare på att den som initierar en åtgärd också behöver genomföra och bekosta nödvändiga utredningar.

Kontorets förslag

Exploateringskontoret stöder förslaget om förenklingar vid åtgärder på det nationella och regionala vägnätet. Det är samtidigt angeläget att väglagen kan hantera mer komplexa utmaningar i storstadsmiljö så som intressekonflikter, äldre detaljplaner och utredningskostnaders hemvist. Problemen borde vara hanterbara genom utökade skrivningar i väglagen (1971:948).

Slut

Bilaga

1. Remiss - Trafikverkets rapport: Regeringsuppdrag
Utredning om förenklingar vid åtgärder på det nationella och regionala vägnätet.